

Verhuizen naar België als een EU-burger

Inschrijvingsformaliteiten voor EU-werknemers, zelfstandigen, werkzoekenden en hun familieleden in België, met een vergelijkende analyse

Merk op dat deze studie werd uitgevoerd vóór de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 12 juni 2020 tot wijziging van het vreemdelingenbesluit. Als gevolg van deze wijziging zijn sommige titels van de verblijfskaarten voor EU-burgers en van de verblijfskaarten voor hun derdelandse familieleden met ingang van 10 mei 2021 gewijzigd. De verklaring van inschrijving voor EU-burgers (bijlage 8 of de zogenoemde "E-kaart") is veranderd in de "EU-kaart" en het model van de verblijfskaart voor derdelandse familieleden (de zogenoemde "F-kaart") volgt het uniforme model voor verblijfsvergunningen dat is vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 1030/2002. Verder is, wat de afgifte van documenten ter staving van duurzaam verblijf betreft, de titel van de verblijfskaart voor EU-burgers ter staving van duurzaam verblijf (bijlage 8bis of de zogenoemde "E+ kaart") veranderd in "EU+ kaart". Het model van de verblijfskaart voor derdelandse familieleden van buiten de EU die duurzaam in de EU verblijven (de zogenoemde "F+-kaart") is gewijzigd en volgt nu het uniforme model voor verblijfsvergunningen dat is vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 1030/2002.

Executive summary

EU-burgers hebben het recht om naar een andere EU-lidstaat te verhuizen en er vrij te verblijven, mits ze een aantal "beperkingen en voorwaarden" naleven. Deze studie gaat na welke formaliteiten EU-burgers moeten vervullen als ze zich voor een periode van meer dan drie maanden in België willen vestigen, met name de verplichte inschrijving om verblijfsdocumenten te verkrijgen. De studie focust op werknemers, zelfstandigen, werkzoekenden en hun familieleden. Daarnaast worden de formaliteiten voor het verkrijgen van een permanent verblijfsrecht in de EU onderzocht, naast de impact van verblijfsformaliteiten op de toegang tot de arbeidsmarkt, arbeidsvoorwaarden, sociale zekerheid en fiscale voordelen. De situatie in België wordt ook vergeleken met een aantal andere EU-lidstaten (Nederland, Luxemburg, Frankrijk, Duitsland en Italië), om gefundeerde beleidsaanbevelingen te kunnen formuleren.

Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van het Federaal Migratiecentrum – Myria, in het kader van Richtlijn 2014/54/EU van 16 april 2014 betreffende maatregelen om de uitoefening van de in de context van het vrij verkeer van werknemers aan werknemers verleende rechten te vergemakkelijken.

Hoofdstuk 1: Wettelijk kader dat verblijfsformaliteiten in België regelt

Het eerste hoofdstuk gaat in op de omzetting van de Europese richtlijn 2004/38 betreffende het recht op toegang en verblijf van EU-burgers en hun familieleden in het Belgische vreemdelingenrecht – in het bijzonder op de bepalingen betreffende de gemeentelijke inschrijvingsverplichtingen en -procedures. We gaan ook na of het Belgische rechtskader en de administratieve instructies in overeenstemming zijn met de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie (HvJ), wat de procedurele aspecten van de inschrijvingsprocedure betreft.

De studie beperkt zich tot werknemers (met inbegrip van gedetacheerde werknemers en grensarbeiders), zelfstandigen, werkzoekenden, familieleden (echtgenoot/echtgenote, geregistreerde partner, rechtstreekse bloedverwanten in neergaande lijn die jonger zijn dan 21 jaar of ten laste zijn of bloedverwanten in opgaande lijn die ten laste zijn) en andere familieleden (andere familieleden die ten laste zijn van het huishouden of die ernstige gezondheidsproblemen hebben of partners met een deugdelijk bewezen duurzame relatie).

In België moeten EU-burgers en hun familieleden die langer dan drie maanden in België verblijven zich bij de gemeente inschrijven. Na inschrijving ontvangen zij een papieren document¹ ("bijlage 8" voor EU-burgers een elektronische verblijfskaart (de zogenaamde "EU-kaart" voor EU-burgers en "F-kaart" voor derdelandse familieleden). Dit hoofdstuk beoordeelt het Belgische wettelijke kader en de administratieve instructies betreffende de inschrijvingsprocedure voor EU-burgers, en toetst die aan de vereisten van het EU-recht. De verschillende fasen die aan bod komen zijn: de voorbereidende fase, de aanvraagfase, de woonstcontrole, de inschrijvingsfase en de aanvraag voor een permanent verblijf. Voorts worden ook de regels inzake weigering, beëindiging en intrekking van verblijfsrechten besproken, net als de procedurele waarborgen en het recht om beroep aan te tekenen tegen negatieve beslissingen.

Ondanks enkele lacunes in de lijst van gegevens zijn ook relevante statistische gegevens beschikbaar over aanvragen, weigering, beëindiging en intrekking en over beroepsprocedures.

Na talrijke wetswijzigingen heeft België het grootste deel van de bepalingen van de burgerschapsrichtlijn omgezet. Ondanks het vele wetgevingswerk en het feit dat sommige bepalingen gunstiger zijn dan het EU-recht vereist, blijft de Belgische wetgeving moeilijk te lezen en te begrijpen omdat haar structuur verschilt van die van de richtlijn.

Deze studie heeft ook verscheidene nalevingsproblemen blootgelegd, die te wijten zijn aan een ontoereikende omzetting. Het eerste probleem betreft de termijnen voor de afgifte van inschrijvingsbewijzen voor EU-burgers en documenten voor permanent verblijf. Het tweede probleem heeft te maken met het feit dat België bepaalde uitzonderingen op de verblijfsvoorwaarde van vijf jaar voor een permanent verblijf niet heeft omgezet en de categorie ten gunste van grensarbeiders heeft weggelaten. Een derde probleem is een gevolg van het feit dat de Belgische wetgeving niet is aangepast aan de bepalingen van het EU-recht die verbieden om het bezit van een verblijfsdocument als voorwaarde te stellen voor de uitoefening van een recht of het vervullen van een administratieve formaliteit. Het vierde probleem is dat de Belgische wet niet voorziet in een automatische verlenging om de tien jaar van permanente verblijfskaarten die aan derdelandse familieleden worden afgegeven.

België heeft de categorie familieleden uitgebreid tot partners waarmee EU-burgers een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan (wettelijk samenwonen) dit is in België niet gelijkgesteld aan het huwelijk. Voor deze categorie werden aanvullende voorwaarden bepaald. Het blijft onduidelijk of dit conform de richtlijn is. Echter is het wel zo dat de huidige lijst met geregistreerde partnerschappen (wettelijk samenwonen) die gelijkgesteld worden met het huwelijk in België up-to-date moet gebracht worden. Aanvullende voorwaarden zijn ook van toepassing bij de beoordeling van de voorwaarde van vijf jaar om een permanent verblijf te verkrijgen. Volgens de Belgische wetgeving moet deze periode worden berekend vanaf de datum waarop een EU-burger voor het eerst is ingeschreven of vanaf de datum waarop een bewijs van aanvraag voor een verklaring van inschrijving is afgegeven aan het derdelandse familielid. Dat is in strijd met het EU-recht, waarin benadrukt wordt dat het bestaan van verblijfsrechten niet afhankelijk kan worden gesteld van het vervullen van inschrijvingsformaliteiten.

Ook administratieve praktijken leiden soms tot nalevingsproblemen. Deze hebben doorgaans te maken met de eis dat een EU-burger minstens twaalf uur moet werken om als werknemer in aanmerking te komen en met een strikte interpretatie van het begrip reële kans op aanwerving voor werkzoekenden. Procedureel wordt de aanvraagfase in België verlengd door de woonstcontrole door de politie. En hoewel ze niet wordt toegepast, is de administratieve boete van 200 euro voor personen die zich zonder geldige identiteitskaart of paspoort willen inschrijven in strijd met de EU-regels. Ook het recht van beroep roept soms vragen op aangezien burgers niet voldoende worden geïnformeerd over de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen een negatieve woonstcontrole door de politie.

¹ Afgeleverd tot en met 10 mei 2021.

Op sommige punten blijkt het Belgische vreemdelingenrecht soepeler dan de richtlijn. Wanneer de Belgische administratie de verblijfsdocumenten niet tijdig afgeeft, is ze immers verplicht om die documenten af te geven. Ten gevolge van rechtspraak van het HvJ zal deze bepaling niettemin moeten worden gewijzigd. België verleent ook "andere familieleden" een verblijfsrecht in plaats van dat alleen maar te vergemakkelijken, zoals het EU-recht voorschrijft.

Hoofdstuk 2: Analyse van de gemeentelijke praktijken inzake verblijfsformaliteiten voor EU-burgers en hun familieleden

Het tweede hoofdstuk onderzoekt de gemeentelijke inschrijvingsformaliteiten voor EU-burgers en hun familieleden, op basis van een analyse van gemeentelijke websites, een online enquête en semigestructureerde interviews met gemeenteambtenaren en institutionele actoren. Deze gegevens worden geanalyseerd per fase in de inschrijvingsprocedure.

Tijdens de voorbereidende fase bieden gemeentelijke websites weinig, en ook soms onnauwkeurige of onvolledige, online informatie over de inschrijvingsprocedure. Zowel online als persoonlijke informatie is doorgaans alleen beschikbaar in het Nederlands, het Frans, soms in het Engels.

De aanvraagfase is een probleem door de wachttijden voor een afspraak tijdens dewelke de aanvrager zijn bewijs van aanvraag van verklaring van inschrijving zal ontvangen (bijlage 19 voor EU-burgers en bijlage 19ter voor derdelandse familieleden). Lange wachttijden voor een eerste afspraak kunnen in het geval van EU-burgers neerkomen op een schending van hun recht op onmiddellijke verkrijging van een verklaring van inschrijving, zoals bepaald door artikel 8, lid 2, van richtlijn 2004/38. Terwijl twee gemeenten al eerder gebruikmaakten van een soort online-inschrijvingsstelsel, hebben veel gemeenten door de COVID-19-pandemie hun inschrijvingsprocedure gedeeltelijk online geplaatst. In deze gevallen kan de aanvrager de inschrijvingsprocedure online starten en zijn bijlage 19/19ter per e-mail ontvangen.

De wijze waarop gemeenten inschrijvingsaanvragen behandelen kan nogal verschillen, vooral wat de inschrijving van verschillende categorieën EU-werknemers betreft. Dit betekent dat bepaalde categorieën EU-werknemers soms onder verschillende statussen worden ingeschreven, afhankelijk van de gemeente of het gewest.

Bovendien zijn er tussen gemeenten aanzienlijke verschillen wat betreft de documenten die voor de inschrijvingsaanvraag vereist zijn, met name voor EU-werknemers met deeltijds werk of atypische arbeid (bijvoorbeeld stagiairs) en familieleden. In sommige gevallen worden de nodige documenten niet gevraagd (wat kan leiden tot een negatieve beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken), in andere gevallen worden meer bewijzen gevraagd dan wettelijk is toegestaan.

De methodes voor de woonstcontrole verschillen sterk van gemeente tot gemeente maar meestal kijkt men naar de vermelding van de naam van de aanvrager op de deurbel of de brievenbus. De tijd die nodig is voor de woonstcontrole verschilt ook (variërend van één tot acht weken) en soms worden de wettelijke termijnen niet gerespecteerd. Het gebruik van een onlineplatform voor de uitwisseling van informatie over de woonstcontrole tussen de gemeente en de lokale politie wordt toegejuicht, omdat het de procedure versnelt.

De inschrijvingsfase brengt verschillen aan het licht op het vlak van de documenten die van de verschillende categorieën EU-burgers en hun familieleden worden gevraagd. Deze verschillen zijn deels te wijten aan het feit dat gemeenten bepaalde categorieën EU-burgers soms onder verschillende statussen lijken te registreren. Bovendien is het soms onduidelijk welke familieleden (die al dan niet EU-burgers zijn) van EU-burgers zich kunnen laten inschrijven en welke documenten zij moeten voorleggen. Vooral wanneer het gaat om inschrijvingsaanvragen die onder de discretionaire bevoegdheid van de Dienst Vreemdelingenzaken vallen, zal de behandelingstijd van de inschrijvingsaanvraag altijd de wettelijk bepaalde termijn van zes maanden bereiken. Eens de termijn

van zes maanden verstreken, is de beslissing automatische positief. Deze praktijk is ongetwijfeld in strijd met het *Diallo*-arrest, wanneer het gaat om een inschrijvingsaanvraag van derdelandse familieleden van EU-burgers.

Gemeenten verspreiden niet proactief informatie over de mogelijkheid om een permanent verblijfsrecht te verkrijgen, na een verblijf van vijf opeenvolgende jaren in België. In de meeste bevroegde gemeenten bedraagt de gemiddelde behandelingstijd precies vijf maanden, de wettelijke termijn volgens de Belgische wet. Dat lijkt niet in overeenstemming te zijn met de vereiste uit het EU-recht dat een document ter bevestiging van permanent verblijf "zo spoedig mogelijk" moet worden verleend.

Alle gemeenten informeren aanvragers over hun recht om in beroep te gaan tegen een negatieve beslissing. De informatie over de wijze waarop dit recht kan worden uitgeoefend, is echter beperkt. Ongeveer de helft van de gemeenten informeert de aanvrager over de mogelijkheid om juridisch advies van een advocaat te krijgen. Sommige gemeenten verwijzen de aanvrager onmiddellijk door naar (lokale) organisaties die juridische diensten verlenen maar geen van de gemeenten leek vertrouwd te zijn met EU-initiatieven zoals SOLVIT, Uw Europa - Advies of de EU Rights Clinic.

Wat het algemene functioneren van de belangrijkste actoren in de inschrijvingsprocedure betreft, wezen de gemeenten erop dat de communicatie met en de ondersteuning door de Dienst Vreemdelingenzaken momenteel vaak te laat komt of ontbreekt. Dat zou te wijten zijn aan een gebrek aan personeel binnen de Dienst Vreemdelingenzaken. De gemeenten gaven voorts aan dat een nationaal online platform hun communicatie met de Dienst Vreemdelingenzaken en ook onderling sterk zou verbeteren, bijvoorbeeld voor de uitwisseling van documenten en informatie over wetgeving en beleidsontwikkelingen, vooral omdat de huidige softwarepakketten vaak onnauwkeurige informatie bevatten. Ten slotte zouden de gemeenten graag nauwer betrokken worden bij de ontwikkeling van wets- en beleidswijzigingen op basis van hun praktijkervaring, om op die manier problemen met de implementatie ervan in de toekomst te voorkomen.

Hoofdstuk 3: De impact van inschrijvingsformaliteiten op de toegang tot de arbeidsmarkt, arbeidsvoorwaarden, sociale zekerheid en fiscale voordelen

Het derde hoofdstuk onderzoekt of de voltooiing van de inschrijvingsprocedure in België kan worden beschouwd als een eerste voorwaarde voor de uitoefening van bepaalde rechten, wat in strijd is met de burgerschapsrichtlijn.

Om dat uit te zoeken, wordt de relatie tussen de Belgische inschrijvingsprocedure en de toegang tot de arbeidsmarkt, arbeidsvoorwaarden, gezondheidszorg, sociale uitkeringen en fiscale voordelen geanalyseerd voor EU-werknemers, gedetacheerde werknemers, zelfstandigen en werkzoekenden, alsook voor hun familieleden.

Het vervullen van inschrijvingsformaliteiten is in principe geen voorwaarde voor EU-burgers om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt in België of in aanmerking te komen voor arbeidsvoorwaarden. Een probleem dat wel degelijk gevolgen kan hebben voor de beroepsactiviteiten voor EU-burgers wier verblijfplaats niet in België is geregistreerd is het openen van een bankrekening. Derdelandse familieleden van EU-burgers zullen de inschrijving moeten hebben opgestart en minstens in het bezit moeten zijn van een bewijs van aanvraag voor een verklaring tot inschrijving (bijlage 19*ter*) om hun recht om te werken aan toekomstige werkgevers te kunnen bewijzen of om zich als zelfstandige te kunnen registreren. Daarnaast zullen "andere familieleden" die derdelanders zijn pas het recht hebben om te werken zodra zij een verblijfsdocument hebben gekregen. Ze kunnen in België evenmin een zelfstandige activiteit uitoefenen tenzij zij een beroepskaart hebben aangevraagd, wat een vereiste is die wellicht niet mag worden opgelegd aan familieleden van EU-burgers.

Drie categorieën van sociale bijstand worden grondig doorgelicht: op bijdragebetaling berustende socialezekerheidsuitkeringen, niet op bijdragebetaling berustende bijstand en de overige sociale bijstand. De grootste problemen hebben betrekking op de laatste twee categorieën.

Wat de op bijdragebetaling berustende socialezekerheidsuitkeringen betreft, is de inschrijving bij een ziekenfonds voor werknemers en zelfstandigen niet afhankelijk van de voltooiing van de inschrijving. Familieleden hebben echter pas recht op gezondheidszorg in België nadat zij de inschrijvingsformaliteiten hebben vervuld en een verblijfsdocument hebben ontvangen (EU-kaart of F-kaart, naargelang van het geval). De kinderen ten laste en de afhankelijke echtgeno(o)t(e) kunnen de inschrijvingsprocedure bij een ziekenfonds inleiden zodra zij een bewijs van aanvraag voor een verklaring van inschrijving hebben ontvangen (bijlage 19 of bijlage 19ter, naargelang van het geval). Wel is de afgifte van een inschrijvingsbewijs in de vorm van een EU-kaart of een papieren bijlage 8² een voorwaarde voor voormalige EU-werknemers om aanspraak te kunnen maken op werkloosheidsuitkeringen, aangezien de aanvragers legaal in België moeten verblijven. Deze vereiste is vooral een probleem voor werknemers die werkloos worden binnen een jaar nadat zij in België zijn gaan werken, aangezien zij hun statuut van werknemer slechts gedurende maximaal zes maanden kunnen behouden.

De verblijfsvereisten voor niet op bijdragebetaling berustende bijstand, en meer bepaald wat het leefloon betreft, zijn in strijd met het EU-recht. De Belgische wetgeving moet formeel erkennen dat EU-werknemers en hun familieleden het recht hebben om binnen de eerste drie maanden van hun verblijf in België een dergelijke uitkering aan te vragen. Bovendien moeten de praktijken in verband met de wijziging van het statuut tijdens de inschrijvingsprocedure worden herzien. Die zorgen immers voor een verlenging van de periode waarbinnen EU-werknemers en hun familieleden geen aanspraak kunnen maken op leefloon.

Ook met de overige sociale bijstand doen zich verschillende problemen voor. Zo komt het recht op overige sociale bijstand in het gedrang door de uiteenlopende administratieve praktijken van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de gemeenten. Die zijn het gevolg van de instructies van de Dienst Vreemdelingenzaken aan de gemeenten om EU-burgers uit te schrijven zodra een beslissing tot weigering of intrekking van verblijfsrechten (respectievelijk bijlage 20 of 21) is genomen en zonder het verstrijken van de beroepstermijnen af te wachten, wat in strijd is met de rechtspraak van de Raad van State. Voorts moeten de praktijken in verband met de wijziging van het statuut worden herzien, om het recht op sociale bijstand voor EU-werknemers en hun familieleden te behouden.

Wat de fiscale voordelen betreft, is de vervulling van de inschrijvingsformaliteiten geen voorwaarde om aan de Belgische personenbelasting te worden onderworpen. Terwijl ingezetene belastingplichtigen aanspraak kunnen maken op alle fiscale voordelen waarvoor zij in aanmerking komen, lijkt de uitsluiting van persoonlijke toeslagen voor kinderen die buiten België wonen niet in overeenstemming met het EU-recht. Niet-ingezetene belastingplichtigen kunnen daarentegen alleen aanspraak maken op fiscale voordelen volgens de Belgische belastingregels als zij minstens 75% van hun wereldwijde beroepsinkomsten uit Belgische bron halen.

Tot slot kan worden gesteld dat de Belgische verblijfsformaliteiten geen algemeen negatief effect hebben op de toegang tot de arbeidsmarkt en de arbeidsvoorwaarden voor EU-werknemers en zelfstandigen. Hun derdelandse familieleden daarentegen zullen de inschrijvingsprocedure moeten hebben ingeleid. Bovendien werden verschillende problemen vastgesteld in verband met de toegang tot sociale uitkeringen en belastingvoordelen.

² Afgeleverd tot en met 10 mei 2021.

Hoofdstuk 4: Vergelijkend overzicht van de inschrijvingsformaliteiten in België en de buurlanden

Het vierde hoofdstuk geeft een vergelijkend overzicht van de implementatie van verblijfsformaliteiten en -praktijken in de Belgische buurlanden Nederland, Luxemburg, Frankrijk en Duitsland, en ook in Italië. De laatstgenoemde lidstaat is in het onderzoek opgenomen omdat die omwille van zijn gedecentraliseerde toepassing van de EU-verblijfsformaliteiten overeenkomsten vertoont met België en zijn buurlanden. Deze selectie heeft ook het relatieve voordeel dat zij een vergelijkend overzicht geeft van de zes stichtende lidstaten van de Europese Economische Gemeenschap.

Deze vergelijking gaat na hoe de burgerschapsrichtlijn in de wetgeving en in de praktijk in elk van de lidstaten ten uitvoer is gelegd, om gemeenschappelijke kenmerken en verschillen tussen de Belgische verblijfsformaliteiten en die in de vijf andere lidstaten vast te stellen en de goede praktijken te identificeren.

Uit een vergelijking van de procedures inzake inschrijvingsformaliteiten voor zowel EU-burgers als hun familieleden blijkt dat er aanzienlijke verschillen bestaan in de manier waarop het inschrijvingsproces in de lidstaten is opgezet bij de omzetting van de burgerschapsrichtlijn.

De inschrijvingsformaliteiten in Italië sluiten nog het meest aan bij de Belgische formaliteiten. Beide lidstaten werken immers met een gedecentraliseerd systeem, waarbij de inschrijving van EU-burgers en hun familieleden op gemeentelijk niveau gebeurt en de besluitvorming over verschillende instanties is verdeeld. Hoewel beide landen gespecialiseerde rechtbanken de bevoegdheid hebben verleend om dossiers inzake verblijf in beroep te behandelen, heeft de keuze om in Italië de burgerlijke rechtbanken en niet de administratieve rechtbanken bevoegd te maken tot gevolg dat deze rechtbanken de bevoegdheid hebben om administratieve beslissingen te herroepen, wat niet het geval is voor de Belgische Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Zoals België hebben ook Italië en Luxemburg een verplichte inschrijvingsprocedure ingevoerd, terwijl inschrijving in Frankrijk en in Nederland facultatief is. Duitsland heeft de inschrijvingsplicht afgeschaft en biedt niet de mogelijkheid van vrijwillige inschrijving. De afwezigheid van een verplichte inschrijvingsprocedure is niet zonder problemen. Dit aangezien het voor EU-burgers moeilijk kan zijn om hun wettig verblijf te bewijzen wanneer ze toegang tot publieke en private diensten wensen of bij het aanvragen van socialezekerheidsuitkeringen of sociale bijstand.

Het meest opvallende verschil in de inschrijvingsprocedure betreft de indiening van bewijsstukken. In alle andere lidstaten moeten EU-burgers en hun familieleden bij de indiening van de aanvraag documenten voorleggen dit in tegenstelling tot in België waar aanvragers drie maanden tijd hebben om bewijsstukken voor te leggen.

Uit de vergelijking blijkt ook dat België inspiratie zou kunnen halen uit verschillende goede praktijken, om de burgerschapsrichtlijn in de praktijk beter toe te passen.

Wat de toegang tot informatie betreft, valt op dat de websites van de centrale overheid in Frankrijk en Luxemburg en de website van de Nederlandse Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) beknopte en uitgebreide informatie verstrekken op een relatief gebruikersvriendelijke manier. Andere goede praktijken zijn de verwijzing naar rechtsbijstandsbronnen op de website van de Nederlandse Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en directe links naar de specifieke onderliggende bepalingen van de nationale wetgeving op de overheidswebsites in Frankrijk en Luxemburg. De informatie over verblijfsformaliteiten voor EU-burgers en hun familieleden is online beschikbaar in het Engels en in de officiële landstaal of landstalen in Duitsland, Italië, Luxemburg en Nederland.

Wat de indiening van verblijfsaanvragen door EU-burgers en hun familieleden betreft, eisen alle lidstaten dat de aanvraag persoonlijk wordt ingediend. In Nederland kunnen derdelandse familieleden echter ook per post een aanvraag voor een verblijfskaart indienen. Het zou ook goed zijn dat de

maatregelen die tijdens de COVID-19-pandemie zijn toegepast om zich online of per post in te schrijven op permanente basis worden ingevoerd. In Luxemburg kunnen aanvragen voor een permanent verblijf van EU-burgers en hun familieleden per post worden ingediend, terwijl dat in Nederland per post of online kan. In Luxemburg en in Nederland is de wachttijd van minder dan twee weken om een afspraak te maken voor het indienen van een aanvraag relatief kort.

Wat de informatie over de vereiste bewijsstukken betreft, bevatten de overheidswebsites van Frankrijk, Luxemburg en Nederland heel gedetailleerde informatie in de vorm van checklists over de documenten die moeten worden ingediend. Net zoals in België, aanvaarden ook Luxemburg en Nederland dat in het Engels opgestelde bewijsstukken worden ingediend, zonder dat een officiële vertaling nodig is.

Wat de afgifte van verblijfsdocumenten betreft, ontvangen EU-burgers in Nederland en in Luxemburg op de dag van de indiening van een aanvraag een inschrijvingsbewijs, overeenkomstig het systeem waarin de burgerschapsrichtlijn voorziet. Bovendien ontvangen derdelandse familieleden in Nederland hun verblijfskaart gemiddeld binnen de drie maanden na de indiening van een aanvraag.

Wat de beroepsmogelijkheden betreft, voorzien Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland allemaal in administratieve herzieningsprocedures voor het geval dat een door EU-burgers en hun familieleden ingediende aanvraag voor de registratie van hun verblijf wordt afgewezen, waarbij ook de termijnen voor een beroepsprocedure voor de rechter worden opgeschort (behalve in Italië). Wanneer beroep wordt aangetekend, moet de mogelijkheid voor de nationale rechtbanken in Frankrijk, Italië en Nederland om specifieke corrigerende maatregelen te gelasten waarborgen bieden tegen verdere aanzienlijke vertragingen in de besluitvorming na het instellen van een succesvol beroep. Op deze manier wordt het recht op een effectief rechtsmiddel versterkt.

Hoofdstuk 5: Beleidsaanbevelingen voor de huidige inschrijvingsprocedure

	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		Dienst Vreemdelingenzaken	Gemeenten
	Problemen met de omzetting	Problemen met de uitvoering		
1. Voorbereidende fase		De omzendbrief van 16 juni 2016 in overeenstemming brengen met de praktijk.		
		Op de nieuwe website over migratie , waarvan sprake in de algemene beleidsnota 2020 inzake asiel en migratie, geactualiseerde en nauwkeurige informatie over de inschrijvingsformaliteiten opnemen.	De informatie op de website van de Dienst Vreemdelingenzaken op een logisch gestructureerde en volledige manier reorganiseren.	Naar de vernieuwde website van de Dienst Vreemdelingenzaken verwijzen voor de algemene informatie en de vereiste documenten inzake de inschrijvingsprocedure voor EU-burgers en hun familieleden.
			Op de website van de Dienst Vreemdelingenzaken , andere relevante organisaties en diensten vermelden.	Op de website van de gemeenten , andere relevante organisaties en diensten vermelden.
				Op de website van de gemeenten, lokale bijzonderheden inzake de inschrijvingsprocedure van EU-burgers en hun familieleden vermelden.
2. Aanvraagfase		Het vreemdelingenbesluit wijzigen om de afgifte van bewijzen van aanvraag voor een verklaring van inschrijving (bijlage 19/19ter) in elektronisch formaat mogelijk te maken.	De GemCom-richtlijnen ("Syllabus") wijzigen, om de gemeenten te begeleiden bij het uitreiken van bewijzen van aanvraag voor een verklaring van inschrijving (bijlage 19/19ter) in elektronisch formaat.	Investeren in de digitalisering van de eerste stap van de inschrijvingsprocedure, met aandacht voor gebruiksvriendelijkheid en doeltreffendheid. De mogelijkheid openlaten om aanvragen persoonlijk in te dienen voor kandidaten die geen toegang hebben tot het onlinesysteem of die digitaal ongeletterd zijn.
			De GemCom-richtlijnen ("Syllabus") wijzigen om er zeker van te zijn dat de instructies aan de gemeenten in overeenstemming zijn met de huidige wetgeving en rechtspraak.	De inschrijvingsprocedure van EU-burgers en hun familieleden in overeenstemming brengen met de huidige wetgeving en rechtspraak wat betreft de juiste categorie waaronder aanvragers worden geregistreerd en de andere documentvereisten.
				De gemeenten mogen geen kosten aanrekenen voor het afgeven van een bewijs van aanvraag voor verklaring van inschrijving (bijlage 19/19ter). Dat gaat immers in tegen de burgerschapsrichtlijn.

	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		Dienst Vreemdelingenzaken	Gemeenten
	Problemen met de omzetting	Problemen met de uitvoering		
3. Woonstcontrole			Een praktische checklist bezorgen over de manier waarop de woonstcontrole moet verlopen, om er zeker van te zijn dat die overal op dezelfde manier wordt uitgevoerd.	
				Ervoor zorgen dat de woonstcontrole binnen de 15 werkdagen wordt uitgevoerd, om al te lange vertragingen bij de inschrijvingsprocedure te vermijden.
				(Verder) investeren in de digitalisering van de communicatie tussen politie en gemeente op vlak van woonstcontrole, met aandacht voor gebruiksvriendelijkheid en doeltreffendheid.
				De aanvragers het recht garanderen om te worden gehoord , vooraleer een negatieve beslissing wordt genomen op basis van de woonstcontrole.
				Duidelijke informatie bezorgen over de mogelijkheid om een negatieve beslissing aan te vechten die gebaseerd is op de woonstcontrole.

	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		Dienst Vreemdelingenzaken	Gemeenten
	Problemen met de omzetting	Problemen met de uitvoering		
4. Inschrijvingsfase	Het vreemdelingenbesluit wijzigen om een aflevering van een tijdelijke verklaring tot inschrijving (Bijlage 8ter) toe te laten in elektronische vorm.			
	Artikel 25 (1) van de burgerschapsrichtlijn omzetten.			
	Artikel 42, §1 van de vreemdelingenwet wijzigen.			
	Herzie de lijst van geregistreeerde partnerschappen (wettelijke samenwonen) die gelijk worden gesteld met het huwelijk in België om er zeker van te zijn dat de lijst up-to-date is en gebaseerd is op transparante en objectief gerechtvaardigde criteria.			
	De Belgische regelgeving in overeenstemming brengen met de rechtspraak van het HvJ door de bepaling over de automatische afgifte van een verblijfskaart bij het verstrijken van de termijn van zes maanden voor de afgifte van verblijfsdocumenten aan derdelandse familieleden te schrappen.			
	De Belgische regelgeving in overeenstemming brengen met de rechtspraak van het HvJ over het verblijfsrecht van primaire verzorgers van minderjarigen uit de EU , die schoolgaand zijn en die kinderen zijn van voormalige EU-werknemers.			

	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		Dienst Vreemdelingenzaken	Gemeenten
	Problemen met de omzetting	Problemen met de uitvoering		
4. Inschrijvingsfase			De richtlijnen van de Dienst Vreemdelingenzaken aanpassen, zodat EU-burgers en hun familieleden niet uit het bevolkingsregister worden geschrapt gedurende de extra maand die ze krijgen om de nodige documenten in te dienen en gedurende de hele periode waarin een beroep in behandeling is.	
			De richtlijnen van de Dienst Vreemdelingenzaken aanpassen, om de gemeenten te vragen de EU-burgers te wijzen op de gevolgen van een wijziging van statuut. De richtlijnen van de Dienst Vreemdelingenzaken aanpassen, om een wijziging van statuut na de drie eerste maanden mogelijk te maken , zonder een volledige nieuwe aanvraag te eisen.	De aanvragers wijzen op de gevolgen van een wijziging van statuut voor hun rechten , en investeren in een online kennisgevingssysteem om deze wijzigingen ter kennis te brengen.
			De richtlijnen van de Dienst Vreemdelingenzaken aanpassen om een onderscheid te maken tussen documenten van de burgerlijke stand die zijn afgegeven door de autoriteiten van een EU-lidstaat en diegene die zijn afgegeven door de autoriteiten van een derde land , alsook een duidelijke vermelding dat geen legalisatie of vertaling vereist is met betrekking tot openbare documenten die zijn afgegeven overeenkomstig EU-Verordening 2016/1191.	
			Vermijden dat de toepassing van het koninklijk besluit van 12 juni 2020 de administratieve lasten voor EU-burgers en hun familieleden verzwaart door extra persoonlijke bezoeken van de aanvrager te eisen.	

	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		Dienst Vreemdelingenzaken	Gemeenten
	Problemen met de omzetting	Problemen met de uitvoering		
4. Inschrijvingsfase				
				Investeer in de digitalisering van de derde stap van de inschrijvingsprocedure, laat de gemeente toe om een tijdelijke verklaring tot inschrijving (Bijlage 8ter) af te leveren in elektronisch formaat , met aandacht voor gebruiksvriendelijkheid en doeltreffendheid.
				Investeer in materiaal waarmee de gemeente de echtheid van identiteitsdocumenten van EU-burgers kan controleren .
				Aanvragers informeren dat een wijziging van de status gevolgen kan hebben voor hun rechten en hen doorverwijzen naar een bevoegde organisatie voor meer informatie (bv. Myria of een ander adviesorgaan). Investeer in een online kennisgevingssysteem om dergelijke wijzigingen te melden.

	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		Dienst Vreemdelingenzaken	Gemeenten
	Problemen met de omzetting	Problemen met de uitvoering		
5. Specifieke bepalingen inzake documentvereisten	De Belgische wetgeving wijzigen inzake de documentvereisten voor de inschrijvingsformaliteiten van werkzoekenden, om te voldoen aan de interpretatie van het HvJ over de inschrijving van werkzoekenden en om de vereiste te schrappen dat werkzoekenden bij hun eerste inschrijving het bestaan van een "reële kans op aanwerving" moeten aantonen.			
			Op de website de verplichtingen van EU-burgers en hun familieleden met betrekking tot de legalisatie en vertaling van hun documenten verduidelijken.	
			Heldere richtlijnen bepalen over de documentvereisten (op de website en in de aanbevelingen aan de gemeenten) voor familieleden van EU-burgers en voor atypische werkers.	De inschrijvingsprocedure van EU-burgers en hun familieleden in overeenstemming brengen met de huidige wetgeving en rechtspraak, wat betreft de documentvereisten.
			<i>Aan de FOD Buitenlandse Zaken:</i> Verbeter verder de webpagina's over de legalisatie van openbare documenten, bijvoorbeeld wat betreft de verwijzing naar verordening 2016/1991 over openbare documenten.	

	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		Dienst Vreemdelingenzaken	Gemeenten
	Problemen met de omzetting	Problemen met de uitvoering		
6. Permanent verblijf	Het vreemdelingenbesluit wijzigen en het zo in overeenstemming brengen met de EU-wetgeving die vereist dat een verblijfskaart van duurzaam verblijf, zo spoedig mogelijk, aan de EU-burger dient te worden afgegeven. Een termijn van twee maanden zou gepaster zijn. Om de verwerkingstijd te verkorten, moet deze bevoegdheid aan de gemeenten worden overgedragen.	Het vreemdelingenbesluit wijzigen om de gemeenten in staat te stellen binnen een kortere termijn beslissingen te nemen over aanvragen voor permanent verblijf, aangezien dit recht uitsluitend op het verblijf is gebaseerd.		
	Het vreemdelingenbesluit wijzigen om een indiening van een aanvraag tot een duurzaam verblijf mogelijk te maken online en de afgifte van een aanvraag duurzaam verblijf (Annex 22) mogelijk te maken in een elektronisch formaat.			
	Het vreemdelingenbesluit wijzigen om de afgifte van een tijdelijk duurzaam verblijfsdocument (Annex 8quater) mogelijk te maken in een elektronisch formaat.			
	De afwijking omzetten op de algemene voorwaarde van vijf jaar voor het verkrijgen van permanent verblijf voor personen die grensarbeider of zelfstandige worden in een andere lidstaat en hun verblijfplaats in België behouden.			

	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		Dienst Vreemdelingenzaken	Gemeenten
	Problemen met de omzetting	Problemen met de uitvoering		
6. Permanent verblijf	De Belgische regels schrappen die de periode van vijf jaar berekenen vanaf de datum waarop een EU-burger in het wachtregister is ingeschreven, of vanaf de datum waarop een bewijs van aanvraag voor verklaring tot inschrijving aan het derdelandse familielid is afgegeven.			
	Artikel 21 van de burgerschapsrichtlijn omzetten.			
	Het vreemdelingenbesluit wijzigen om de gemeenten in staat te stellen binnen een kortere termijn beslissingen te nemen over aanvragen voor permanent verblijf.			
			Vermijden dat de toepassing van het koninklijk besluit van 12 juni 2020 de administratieve lasten voor EU-burgers en hun familieleden verzwaart.	
				Investeren in een online aanvraagstelsel voor het indienen van aanvragen voor permanent verblijf.
				Aanvragers toestaan hun aanvraag voor permanent verblijf twee maanden voor het verstrijken van hun EU-/F-kaart in te dienen, zodat zij hun EU+/-/F+-kaart kunnen krijgen voordat de EU-/F-kaart verstrijkt.

	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		Dienst Vreemdelingenzaken	Gemeenten
	Problemen met de omzetting	Problemen met de uitvoering		
7. Procedurele waarborgen en recht op beroep		De administratieve toetsing herinvoeren op het niveau van de Dienst Vreemdelingenzaken.		
			Een eerstelijns klachtensysteem voorzien voor de aanvragers.	
			Links voorzien op de website van de Dienst Vreemdelingenzaken naar de websites voor rechtsbijstandsdiensten van de orde van advocaten.	Links voorzien op de websites van de gemeenten naar de websites voor rechtsbijstandsdiensten van de plaatselijke orde van advocaten.
				Een protocol opstellen om ervoor te zorgen dat de procedurele waarborgen in heel België worden geharmoniseerd.
8. Algemene werking van de belangrijkste actoren in de inschrijvingsfase		Voor extra personeel op de Dienst Vreemdelingenzaken zorgen.		
			De richtlijnen van de Dienst Vreemdelingenzaken publiek ter beschikking stellen van de gemeenten.	
			De communicatie (met eerbiediging van de GDPR) tussen de gemeenten en de Dienst Vreemdelingenzaken zoveel mogelijk digitaliseren, met aandacht voor gebruiksvriendelijkheid en doeltreffendheid.	
			De gemeenten raadplegen over de gevolgen van wijzigingen van wetten en beleid op het gemeentelijke niveau.	
			Opleidingen organiseren voor de gemeentelijke medewerkers om de praktijken beter op elkaar af te stemmen.	
				Ervoor zorgen dat het personeel in staat is om te gaan met de complexe aard en de snelle evolutie van wetgeving en beleid op vlak van migratie, door een niveau B te eisen (administratief secretaris).

	Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing	Minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie en de POD Maatschappelijke Integratie	Dienst Vreemdelingenzaken
9. Impact van inschrijvingsformaliteiten op de toegang tot de arbeidsmarkt, arbeidsvoorwaarden, sociale zekerheid en fiscale voordelen	De Belgische regels inzake toegang tot zelfstandige activiteiten wijzigen om ervoor te zorgen dat andere familieleden als bedoeld in artikel 47/1 van de Belgische vreemdelingenwet en die in het bezit zijn van een verblijfskaart (F-kaart) of een duurzame verblijfskaart (F+-kaart) worden opgenomen in de categorieën vreemdelingen die zijn vrijgesteld van de verplichting om in België over een beroepskaart te beschikken.		
		De Belgische wet inzake recht op maatschappelijke integratie en de ministeriële omzendbrief van 5 augustus 2014 wijzigen om ervoor te zorgen dat de burgerschapsrichtlijn en Verordening 492/2011 betreffende het vrij verkeer van werknemers worden nageleefd en volledig in overeenstemming worden gebracht met het arrest van het Belgische Grondwettelijk Hof.	
		De Belgische wet op de overige sociale bijstand wijzigen om deze volledig in overeenstemming te brengen met de burgerschapsrichtlijn.	
		De gemeenten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn duidelijke richtlijnen en opleidingen bezorgen over de gevolgen van de verblijfsstatus voor het recht op sociale bijstand en maatschappelijke integratie.	
			Op de website van de Dienst Vreemdelingenzaken duidelijke informatie en online links opnemen over de precieze rechten en plichten van EU-burgers en hun familieleden tijdens en na de inschrijvingsprocedure met betrekking tot werkgelegenheid, sociale zekerheid en fiscale aspecten.
			De richtlijnen van de Dienst Vreemdelingenzaken aanpassen, zodat EU-burgers en hun familieleden niet uit het bevolkingsregister worden geschrapt in geval van een beslissing tot weigering of beëindiging van het verblijfsrecht (bijlage 20 of 21), en dit gedurende de hele periode waarin een eventueel beroep in behandeling is.
			Ervoor zorgen dat de Dienst Vreemdelingenzaken de openbare centra voor maatschappelijk welzijn op de hoogte brengt van elke wijziging van de status.

	Monitoring	Domeinen voor verder onderzoek
10. Aanbevelingen aan Myria	De Dienst Vreemdelingenzaken regelmatig van informatie en feedback voorzien om ervoor te zorgen dat de wets- en beleidswijzigingen correct worden weergegeven op de website van de Dienst Vreemdelingenzaken.	Een afzonderlijke studie overwegen over het taalgebruik door de gemeenten, in hun interacties met EU-burgers en in het bijzonder hun familieleden en migranten in het algemeen.
	De vooruitgang die gemaakt wordt door de Belgische overheden bij het implementeren van de bovenstaande aanbevelingen monitoren .	Een afzonderlijke studie overwegen over de visumvereisten opgelegd aan derdelandse familieleden .
		Een afzonderlijke studie overwegen over de inschrijving van gedetacheerde werknemers .
		Een studie overwegen over het proces van de woonstcontrole om het potentieel voor een meer efficiëntere en meer gestandaardiseerde procedure te beoordelen en na te gaan of deze in overeenstemming is met de Belgische wetgeving.
		Een studie overwegen over het recht op een daadwerkelijk beroep in het geval van een beslissing tot weigering of beëindiging van het verblijfsrecht, door de rechterlijke toetsingsprocedure van de Raad voor Vreemdelingenbetwisting (RvV) te analyseren.
	Een studie overwegen over de ervaringen en percepties van EU-burgers en hun familieleden zelf , met betrekking tot inschrijvingsformaliteiten in België.	

Hoofdstuk 6: Naar een systeem van onmiddellijke inschrijving

In het laatste hoofdstuk gaan we na hoe de regels inzake inschrijving van EU-burgers en hun familieleden kunnen worden hervormd op basis van de vaststellingen en aanbevelingen in de vorige hoofdstukken. We onderzoeken welke hervormingsopties de commissie van de federale overheid kunnen helpen bij haar opdracht om het Belgische wettelijke kader inzake migratie te herzien en te vervangen door een Migratiewetboek.

Het hoofdstuk begint met het identificeren van de redenen achter de hervorming van het wettelijke kader dat ten grondslag ligt aan het inschrijvingssysteem voor EU-burgers en hun familieleden. Er dient zich een unieke kans op hervorming aan, nu de federale regering te kennen gaf het bestaande rechtskader te willen vervangen door een Migratiewetboek. Dit lijkt des te noodzakelijker, wil België voldoen aan de arresten van het Hof van Justitie in de zaken-*Diallo en -G.M.A.*

Vier opties liggen op tafel om na te gaan in hoeverre ze haalbaar zijn. De eerste optie is het handhaven van het huidige rechtskader en de naleving van de arresten-*Diallo en -G.M.A.* De tweede optie geeft de gemeenten meer beslissingsbevoegdheid, terwijl de huidige inschrijvingsprocedure ongewijzigd blijft. De derde optie zou het huidige verplichte systeem vervangen door een facultatief inschrijvingssysteem. De laatste optie bestaat in de invoering van een systeem van onmiddellijke inschrijving.

Na doorlichting van de verschillende hervormingsopties werd de invoering van een systeem van onmiddellijke inschrijving als het meest haalbare beschouwd.

Dit systeem is vergelijkbaar met dat in Luxemburg en is volgens sommige van de tijdens het onderzoek bevroegde gemeenten het meest geschikt om in te spelen op de achterstand die de Dienst Vreemdelingenzaken oploopt bij de behandeling van dossiers. Bij dit systeem zou de verificatie na inschrijving door de Dienst Vreemdelingenzaken behouden blijven en het zou derhalve volledig in overeenstemming zijn met de huidige handhavingsprioriteiten van de Dienst Vreemdelingenzaken. De invoering van een systeem van onmiddellijke inschrijving is daarom de meest geschikte en passende optie voor een hervorming, waardoor de bestaande middelen op federaal en gemeentelijk niveau verstandiger zouden worden ingezet.

Vervolgens hebben we de precieze werking en implicaties van het voorgestelde hervormde inschrijvingssysteem nader onderzocht en getoetst aan de verschillende fasen van het hervormde inschrijvingsproces.

Een systeem van onmiddellijke inschrijving zou inhouden dat aan EU-burgers en hun familieleden verblijfsdocumenten worden verstrekt op het ogenblik van hun inschrijving. De belangrijkste aspecten van een dergelijk systeem worden hieronder beschreven, als toelichting bij de manier waarop een dergelijk proces in de praktijk zou kunnen werken. De inschrijvingsprocedure zou een digitale indiening van de aanvraag en de bewijsstukken toelaten, maar een persoonlijk bezoek aan de gemeente is nodig om de verblijfskaart (EU-kaart of F-kaart) te verkrijgen.

EU-burgers en hun familieleden zouden zich binnen de drie maanden na aankomst bij hun gemeente moeten inschrijven. Dit zou betekenen dat een aanvrager bij de indiening van zijn aanvraag alle bewijsstukken moet voorleggen. Dit systeem zou het mogelijk maken om de aanvraag digitaal in te dienen of dit persoonlijk te doen naargelang de keuze van de aanvrager.

Dat veronderstelt dan weer dat EU-burgers en hun familieleden toegang hebben tot informatie en met name tot een gedetailleerde lijst van documenten die nodig zijn om zich te laten inschrijven. De Dienst Vreemdelingenzaken moet deze informatie beschikbaar stellen op zijn website, met gedetailleerde en stapsgewijze instructies over de inschrijvingsformaliteiten. Idealiter is dat een online evaluatie-instrument, waarmee EU-burgers kunnen nagaan in welke categorie zij zich moeten inschrijven en

welke documenten daarvoor vereist zijn. Bovendien zou de website over een functie moeten beschikken om een online inschrijvingsaanvraagformulier aan te maken en de vereiste documenten te uploaden.

De gemeenten moeten ervoor zorgen dat hun eigen website duidelijke praktische informatie bevat over hoe, wanneer en waar EU-burgers zich kunnen inschrijven en afspraken kunnen maken. De websites van de gemeenten zouden bezoekers dan doorverwijzen naar de website van de Dienst Vreemdelingenzaken voor wat betreft de inhoudelijke voorwaarden waaraan moet worden voldaan. EU-burgers en hun familieleden zouden bovendien contact moeten kunnen opnemen met de gemeenten om na te gaan welke documenten vereist zijn.

Op basis van gedetailleerde checklists die door de Dienst Vreemdelingenzaken zijn ontwikkeld, zullen de gemeenten vervolgens aan de hand van de gedetailleerde instructies van de Dienst Vreemdelingenzaken nagaan of een persoon voldoet aan de voorwaarden van artikel 7 van de richtlijn. Ingewikkelde gevallen kunnen worden voorgelegd voor advies, dat binnen de twee tot drie weken moet worden uitgebracht.

Zodra de gemeenten de documentatie hebben gecheckt, zouden zij een elektronische tijdelijke verklaring van inschrijving afgeven, in afwachting van de elektronische EU-kaart of F-kaart, naargelang van het geval, die binnen een maand moet worden uitgereikt. De aanvrager ontvangt dan de tijdelijke verklaring van inschrijving wanneer hij online een inschrijvingsaanvraag indient. In dat stadium wordt de aanvrager ingeschreven in het register van in behandeling zijnde aanvragen (*wachtregister*) en krijgt hij een persoonlijk identificatienummer (*Rijksregisternummer*). Een kopie van de documenten zou dan samen met een beknopt gegevensblad elektronisch naar de Dienst Vreemdelingenzaken worden opgestuurd.

Gemeenten zouden de bevoegdheid krijgen om een aanvraag te weigeren wanneer een aanvraag duidelijk ongegrond is (bijvoorbeeld wanneer geen documenten worden voorgelegd waaruit blijkt dat een aanvrager een EU-burger of een familielid van een EU-burger is) of in geval van fraude of misbruik. Ook de Dienst Vreemdelingenzaken zou de mogelijkheid hebben om in te grijpen en een weigering uit te vaardigen. Voordat een weigeringsbesluit wordt genomen, moet de betrokkene wel het recht krijgen om te worden gehoord. In geval van weigering van een aanvraag, moet een administratieve toetsing door de Dienst Vreemdelingenzaken mogelijk zijn. Vervolgens zou een beroep kunnen worden ingediend bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, zoals momenteel het geval is.

Bij afgifte van het tijdelijke verklaring van inschrijving zullen de gemeenten vervolgens overeenkomstig de huidige wetgeving binnen de 15 dagen de verblijfplaats van een aanvrager controleren. Dat moet volledig digitaal gebeuren (zoals de WOCODO applicatie), om ervoor te zorgen dat de woonstcontrole tijdig gebeurt door de lokale politie.

Indien de woonstcontrole negatief uitvalt, zou een gemeente het recht hebben een aanvraag te weigeren, mits de aanvrager eerst wordt gehoord. De aanvrager zou recht hebben op een eerstelijns administratieve toetsing door de gemeente. Aansluitend op de bestaande wetgeving zou er een recht zijn op administratief beroep tegen het negatieve rapport door de minister van Binnenlandse Zaken en daarna een recht op juridische toetsing door de Raad van State.

Valt de woonstcontrole positief uit, dan zou de aanvrager bij de gemeente uitgenodigd worden om er, naargelang van het geval, zijn elektronische EU-kaart of F-kaart af te halen. De gegevens van de betrokkene zouden dan in het vreemdelingenregister worden opgenomen.

Na vijf jaar ononderbroken legaal verblijf in België zouden EU-burgers en hun familieleden online of per post een permanente verblijfskaart kunnen aanvragen. In tegenstelling tot het huidige systeem, waarin een aanvraag voor permanent verblijf ter goedkeuring aan de Dienst Vreemdelingenzaken moet worden voorgelegd, zou de gemeente een beslissing nemen na de continuïteit van het verblijf te hebben geverifieerd. Een beslissing over de aanvraag voor permanent verblijf zou binnen een maand

moeten worden genomen en kan twee maanden vooraf worden ingediend. In geval van een positieve beslissing zou de aanvrager bij de gemeente uitgenodigd worden om er zijn elektronische EU+-kaart of F+-kaart, naargelang van het geval, af te halen.

De gemeente zou aanvragen kunnen weigeren die niet voldoen aan de wettelijke vereisten voor een permanent verblijf. Voordat een weigeringsbesluit wordt genomen, moet de betrokkene wel het recht krijgen om te worden gehoord. In geval van weigering van een aanvraag moet een administratieve toetsing door de Dienst Vreemdelingenzaken mogelijk zijn. Vervolgens zou een beroep kunnen worden ingediend bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Afsluitend wordt in het hoofdstuk opgemerkt dat de invoering van een systeem van onmiddellijke inschrijving het declaratoire karakter van verblijfsdocumenten niet zou wijzigen en vermoedelijk geen gevolgen zal hebben voor aanverwante beleidsterreinen, zoals de toegang tot de arbeidsmarkt en tot sociale rechten, afgezien van de mogelijkheid voor familieleden van buiten de EU om hun verblijfsrecht sneller te kunnen aantonen dan nu het geval is. Er worden ook enkele slotopmerkingen gemaakt over de controle van verblijfsrechten door de Dienst Vreemdelingenzaken.

Het hoofdstuk wordt afgesloten met een oproep om verder studiewerk te verrichten naar de beroepsmogelijkheden in verblijfszaken bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, om na te gaan of het een doeltreffend rechtsmiddel is en of ook op dat vlak er een behoefte is aan hervormingen.